

Š i f r a k a n d i d a t a :

--

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 2 ====

Obča geografija – Geografija Slovenije

Torek, 7. junij 2016 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.
Izpiti poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpiti pola vsebuje 27 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte v **izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 4 prazne.
Barvna priloga ima 2 strani (17–18).

M 1 6 1 5 0 1 1 2 0 2

3/18

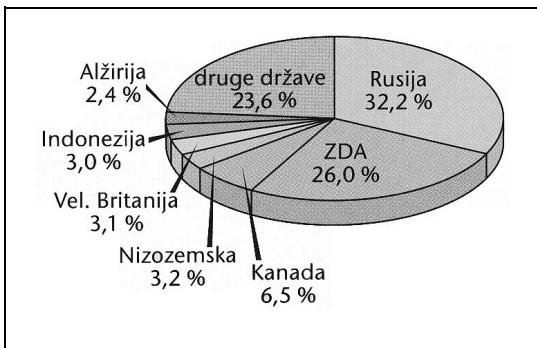
V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

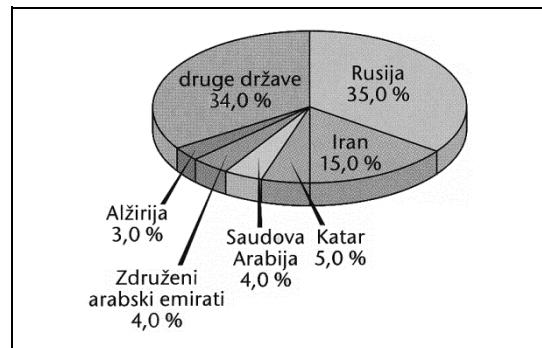
OBRNITE LIST.

Obča

1. Slike 1 in 2 prikazujeta zaloge in proizvodnjo zemeljskega plina po svetu. Izpišite številko slike, ki prikazuje zaloge zemeljskega plina, in opišite eno prednost uporabe zemeljskega plina kot energijskega vira v primerjavi z nafto.

Slika 1

Slika 2

(Prijeteno po: Senegačnik, J., in drugi, 2003: Obča geografija, geografija za 1. letnik gimnazij, str. 168. Modrijan. Ljubljana)

Zaloge zemeljskega plina prikazuje slika: _____

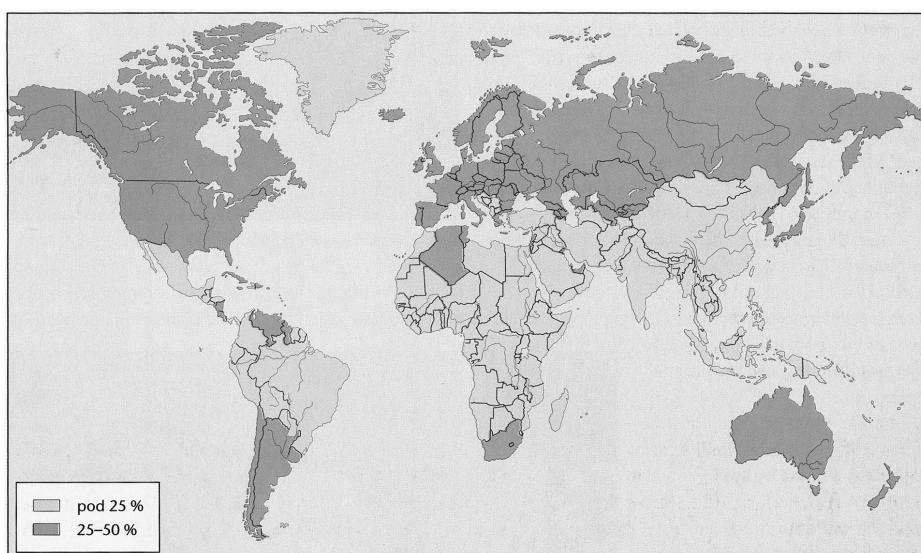
Opis: _____ (2 točki)

2. Imenujte fosilni energijski vir, katerega uporaba najbolj onesnažuje ozračje, in opišite okoljski problem, ki je posledica tako onesnaženega ozračja.

Energijski vir: _____

Opis: _____ (2 točki)

3. Pomagajte si s sliko 3 in obkrožite črki pred dvema pravilnima trditvama.

Slika 3: Delež zaposlenih v industriji po državah sveta

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2006: Obča geografija, geografija za 1. letnik gimnazij, str. 171. Modrijan. Ljubljana)

V sivo polje ne pišite.

- A V Evropi so primarne dejavnosti v večini držav slabo razvite.
- B V Afriki se v večini držav največji delež prebivalstva ukvarja s primarnimi dejavnostmi.
- C Severna Amerika ni edina celina, kjer je več kot 25 % prebivalstva zaposlenega v industriji.
- D Večina azijskih držav je dosegla poindustrijsko fazo razvoja.
- E V Evropi je največji delež prebivalstva zaposlen v industriji.

(2 točki)

4. Razmestitveni dejavniki za industrijo so se skozi stoletja spreminjali. Imenujte dejavnik, ki je pomembno vplival na namestitev industrije v času industrijske revolucije, in pojasnite njegovo vlogo pri tem.

Razmestitveni dejavnik: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

5. Z opisom vzroka in posledice pojasnite, zakaj se nove industrijske panoge nameščajo ob pristaniščih, njihovi razvojni oddelki pa v bližini univerz.

Pojasnitev za pristanišča: _____

Pojasnitev za univerze: _____

(2 točki)

Slovenija 1

6. Imenujte v besedilu opisano vremensko ujmo, ki ogroža slovenske gozdove.

Do pojava ujme pride, kadar se pri tleh zadržuje hladen zrak (temperature pod lediščem), v višinah pa veter prižene topel zrak. Če je ob tem še možnost padavin, pada sneg do tople plasti, kjer se zaradi pozitivnih temperatur spremeni v tekočo obliko. Ko pa dež doseže prizemno plast hladnega zraka, se spet shladi in zamrzne (predvsem ob stiku s podlagom). Drobne kapljice se ohladijo na temperaturo pod lediščem, zato zamrznejo. Ujma povzroči največ škode predvsem v gozdovih in na električni napeljavi.

(Prirejeno po: <http://ciklon.si/stran/?p=21355>. Pridobljeno: 30. 10. 2014.)

Ujma: _____

(1 točka)

7. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, oziroma NE, če je napačna.

DA NE Jerovica ima zaradi vsebnosti železovih oksidov rdečkasto barvo.

DA NE Rendzine so nastale na karbonatni podlagi.

(2 točki)

8. Imenujte bioklimatski višinski pas, ki ga prikazuje slika 1 na barvni prilogi, in opišite vzrok za boljše uspevanje vinske trte v tem pasu v primerjavi z bližnjimi nižinami.

Bioklimatski pas: _____

Opis: _____

(2 točki)

9. Primerjajte značilnosti evtričnih in distričnih rjavih prsti. V vsaki vrstici preglednice s + označite, če trditev velja za evtrične rjave prsti, distrične rjave prsti ali obo tipa prsti.

	Evtrične rjave prsti	Distrične rjave prsti	Oba tipa prsti
Prst nastane na silikatni podlagi.			
Prst je za kmetijstvo zelo primerna, zato na njej prevladujejo njivske površine.			

(2 točki)

M 1 6 1 5 0 1 1 2 0 7

10. Slika 2 na barvni prilogi prikazuje ogroženost gozdnih površin v Sloveniji. Obkrožite naslov, ki ustreza vsebini karte.

Naslov karte:

Stopnja požarne ogroženosti

Stopnja poplavne ogroženosti

Stopnja ogroženosti zaradi suš

(1 točka)

11. Poplave, požari in suše vplivajo na ekološko funkcijo gozda. Pojasnite vpliv tiste izmed navedenih naravnih nesreč, katere vpliv na ekološko funkcijo gozda je največji.

(2 točki)

Slovenija 2

12. Napišite sektor dejavnosti, v katerega spadata promet in turizem.

(1 točka)

13. Imenujte prelaz, čez katerega se po avtocesti peljete od Ljubljane do Kopra.

(1 točka)

14. Imenujte krak avtocestnega križa, ki je na sliki 4 označen z A1, in evropski prometni koridor, ki je označen z A2.

Slika 4

(Prirejeno po: http://sl.wikipedia.org/wiki/Slovensko_avtocestno_omre%C5%BEEje#mediaviewer/File:Motorways-SLO-map.svg. Pridobljeno: 9. 11. 2014.)

Krak avtocestnega križa (A1): _____

Evropski prometni koridor (A2): _____

(2 točki)

V sivo polje ne pišite.

15. Opišite dve prednosti slovenske turistične ponudbe v primerjavi s hrvaško turistično ponudbo.

1 _____

2 _____

(2 točki)

16. Pojasnite dve negativni posledici učinka turizma za lokalno prebivalstvo v pokrajini, ki jo prikazuje slika 3 na barvni prilogi.

1 _____

2 _____

(2 točki)

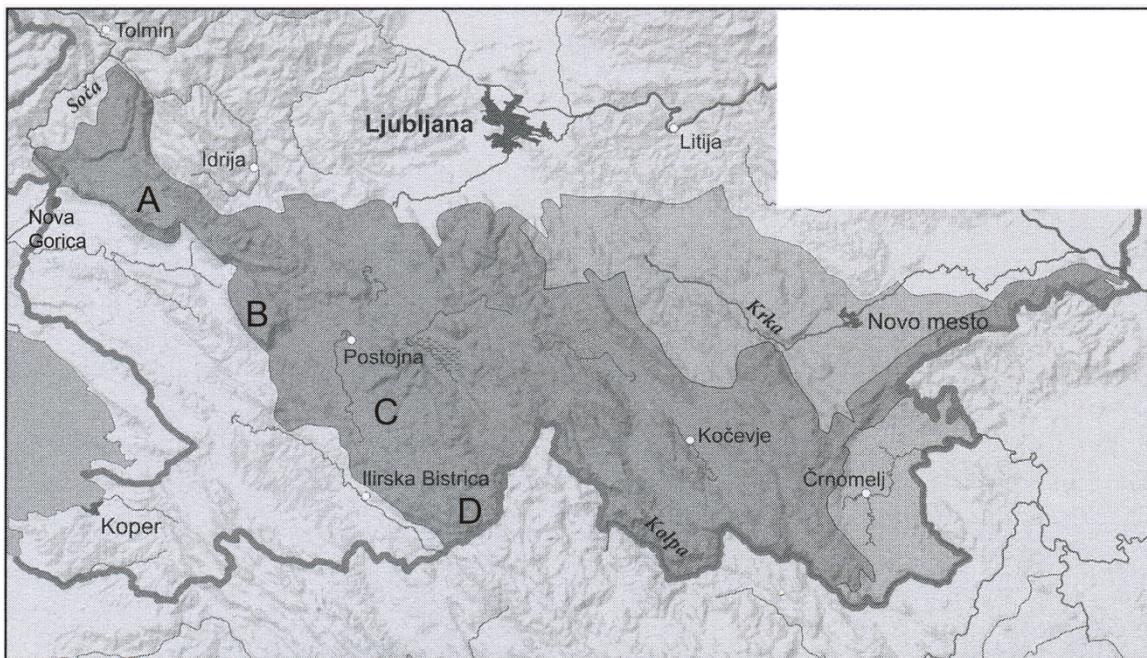
17. Z opisom vzroka in posledice pojasnite pozitiven vpliv dobre prometne povezanosti na demografske značilnosti podeželja.

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 1

18. Imenujte planoto, ki je na sliki 5 označena s črko A.

Slika 5

(Prirejeno po: Dervarič, M., in drugi, 2005: Geografija na maturi, str. 187. Rokus. Ljubljana)

(1 točka)

19. Napišite tip reliefsa in vrsto kamnin glede na nastanek, ki prevladujeta v pokrajinah, označenih s črkami A, B, C in D na sliki 5 v nalogi 18.

Tip reliefsa: _____

Vrsta kamnin glede na nastanek: _____

(2 točki)

20. V preglednici so opisi dveh pokrajin, ki spadata med Dinarskokraške planote in hribovja. V vsako prazno polje vpišite ime v stolpcu opisane pokrajine.

Izbirajte med pokrajinami: Brkini, Gorjanci, Krimsko višavje, Nanos, Snežnik.

Ime pokrajine		
Opisi pokrajine	<ul style="list-style-type: none"> • alpska smer slemenitve • nižji in dolomitni vzhodni del • vinogradništvo ob vznožju hribovja 	<ul style="list-style-type: none"> • meji na Ljubljansko barje • prevlada dolomita • razrezanost z dolino Iške

(2 točki)

21. Obkrožite pokrajino, v kateri je bolj razvito kmetijstvo, in napišite kmetijsko panogo, ki v njej prevladuje. Primerjajte obe navedeni pokrajini in opišite vzrok za večjo razširjenost te kmetijske panoge v obkroženi pokrajini.

Pokrajina: Bloke Kočevski rog

Kmetijska panoga: _____

Opis: _____
(3 točke)

22. Pojasnite en podnebno-reliefni in en geološki vzrok za trditev »Najzahodnejše dinarske planote v Sloveniji so pomembne za oskrbo z vodo v mestih, kot sta Ajdovščina in Idrija«.

Podnebno-reliefni vzrok: _____

Geološki vzrok: _____

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 2

23. S pomočjo slike 6 imenujte reko, ki teče skozi Ravne na Koroškem, in naselje, ki je označeno s črko A.

Slika 6

(Prirejeno po: http://www.oktrzin-klub.si/vsebina/karte/Slovenija_mala.jpg. Pridobljeno: 1. 11. 2014.)

Reka: _____

Naselje: _____

(2 točki)

24. Imenujte industrijsko panogo, ki je bila po 2. svetovni vojni v Ravnah na Koroškem najpomembnejša, in opišite demografsko spremembo, ki jo je povzročil razmah te panoge.

Industrijska panoga: _____

Opis: _____

(2 točki)

25. Pri vsaki trditvi obkrožite enega izmed treh pojmov, ki jo pravilno dopolnjuje.

Najvišji deli Posavskega hribovja so zgrajeni pretežno iz kamnine, ki je nastala v mezozoiku / terciarju / kvartarju.

Povprečna letna višina padavin v Posavskem hribovju večinoma znaša manj kot 800 mm / 1200–1400 mm / 1800–2000 mm.

(2 točki)

26. Imenujte eno od dravskih elektrarn na odseku med Dravogradom in Mariborom ter pojasnite naravni vzrok za večje število hidroelektrarn na tem odseku.

Hidroelektrarna: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

27. Z opisom vzroka in posledice pojasnite nastanek jezer, ki jih prikazuje slika 4 na barvni prilogi, in opišite ukrep, s katerim so izboljšali kakovost okolja v tej pokrajini.

Pojasnitev: _____

Opis: _____

(2 točki)

Prazna stran

15/18

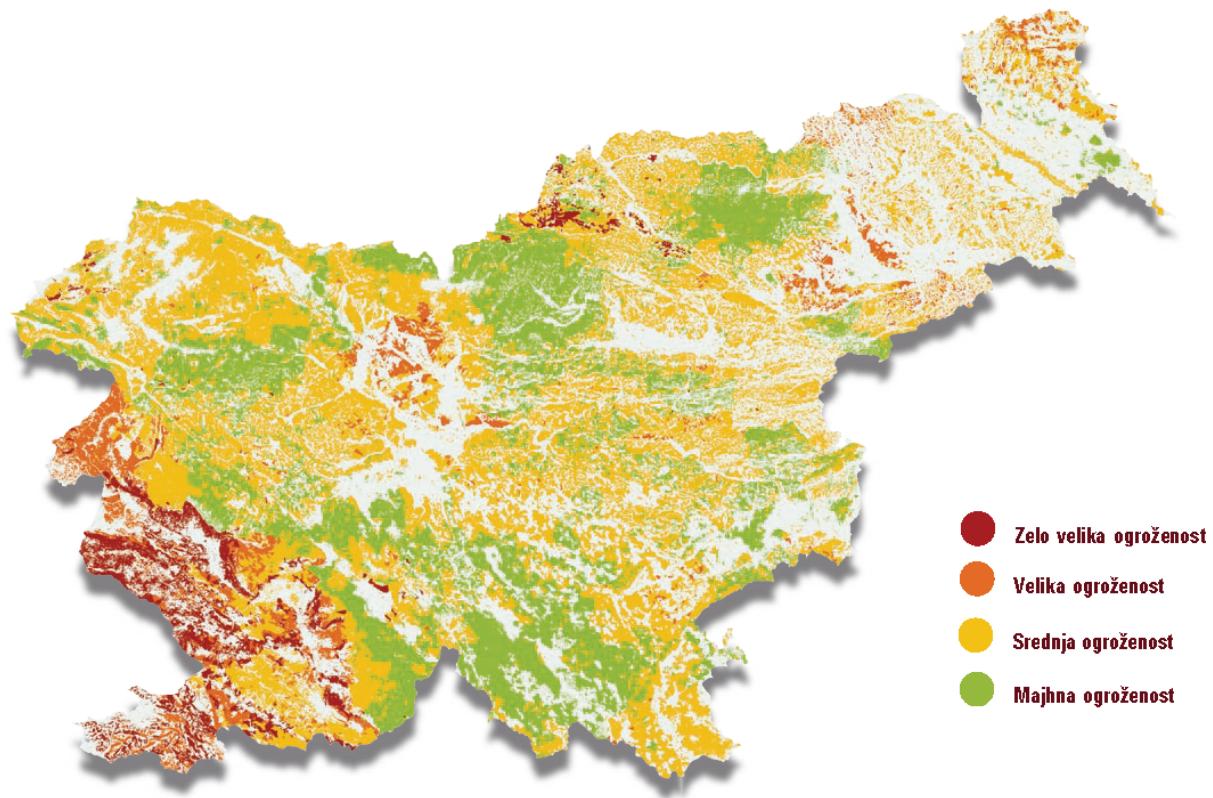
V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

Barvna priloga (k Izpitni poli 2)**Slika 1**(Prirejeno po: http://www.sensa.si/media/cache/upload/Photo/2011/09/15/d5_lightbox_image.jpg. Pridobljeno: 30. 10. 2014.)**Slika 2**(Prirejeno po: http://www.zgs.si/fileadmin/zgs/main/img/PDF/zgibanke/_korigirano.pdf. Pridobljeno: 30. 10. 2014.)

Slika 3

(Vir: <http://www.maona.si/portoroz>. Pridobljeno: 9. 11. 2014.)

Slika 4

(Vir: Senegačnik, J., 2012: Slovenija in njene pokrajine, str. 303. Modrijan. Ljubljana)